

**Wnioski z analizy ankiety przeprowadzonej w maju 2008
wśród 366 katechetów zakonnych i świeckich
na rejonowych spotkaniach katechetów diecezji siedleckiej**

Analiza dotyczy pięciu poniższych problemów (pytań) zawartych w ankiecie.

A. Ilość katechetów z ankietowanej grupy pracujących w wyróżnionych placówkach na terenie diecezji siedleckiej

Rodzaj placówki edukacyjnej	Ilość katechetów w niej pracujących
szkoła z oddziałami integracyjnymi	32
przedszkole integracyjne	14
szkoła specjalna	10
nauczanie indywidualne w domu	10
szkoła „życia”	3
gimnazjum z oddziałami przysposabiającymi do pracy	2
szkoła przy Pogotowiu Opiekuńczo-Wychowawczym	1

Wzrasta liczba szkół i przedszkoli z oddziałami integracyjnymi. Tym samym rośnie też liczba katechetów pracujących z osobami niepełnosprawnymi w wyróżnionych placówkach specjalnych. Około 20% nauczycieli religii z ankietowanej grupy katechizuje osoby niepełnosprawne w tych placówkach. W zestawieniu tym nie uwzględnia się jednak katechezy specjalnej kierowanej do uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół ogólnodostępnych bez oddziałów integracyjnych.

B. Miejsca zdobywania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji z zakresu pedagogiki specjalnej i katechezy specjalnej

Miejsca zdobywania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji z określonego wyżej zakresu	Ilość katechetów
teologia – studia magisterskie	242
kursy kwalifikacyjne (40) i doskonalące (7)	47
studia podyplomowe	43
pedagogika – studia magisterskie	32
inne miejsca (wyróżniono 9 dodatkowych miejsc) zdobywania i podnoszenia kwalifikacji	25
warsztaty metodyczne	8

Katecheci z ankietowanej grupy przygotowanie do katechezy specjalnej zawdzięczają przede wszystkim teologicznym lub pedagogicznym studiom magisterskim. Znaczącą rolę odgrywają też kursy kwalifikacyjne i studia podyplomowe.

C. Niepełnosprawność uczniów (w ujęciu szerszym – problem zdrowotny tych uczniów), z którą w swojej pracy spotyka się największa liczba katechetów

Rodzaj niepełnosprawności (problem zdrowotny)	Ilość katechetów, którzy spotykają się z określonym rodzajem niepełnosprawności w swojej pracy katechetycznej
dysleksja	242
upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	217
nadpobudliwość psychoruchowa (ADHD)	217
problemy z koncentracją uwagi	209
zaburzenia mowy	136
upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym	104
niepełnosprawność ruchowa	100
niedostosowanie społeczne	97
zaburzenia słuchu lub wzroku	83
epilepsja	50
mózgowe porażenie dziecięce	49
Zespół Downa	48
Autyzm, Zespół Aspergera	46
fobie szkolne	33
depresja	24
choroby psychiczne (schizofrenia, anoreksja)	23
Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS)	21
upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym i głębokim	14

Największa liczba katechetów - 66% ankietowanych - spotyka się w swojej pracy z uczniami dyslektycznymi, 59% ankietowanych z uczniami z ADHD, 59% ankietowanych z uczniami z upośledzeniem w stopniu lekkim oraz 57% ankietowanych z dziećmi i młodzieżą mającą problemy z koncentracją uwagi. Około 1/3 ankietowanych katechetów pracuje z uczniami: z zaburzeniami mowy, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, niepełnosprawnością ruchową i niedostosowaniem społecznym. W związku z powyższym zdobywanie wiedzy i podnoszenie kwalifikacji w zakresie katechezy specjalnej staje się powszechną powinnością katechetów.

Z analizy danych zawartych w ankietach wynika też, że ok.1/3 katechetów w swojej szkolnej posłudze nie spotyka się z uczniami z dysleksją, z ADHD, upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz z uczniami mającymi problem z koncentracją uwagi. Wobec powyższego można postawić pytanie: czy rzeczywiście w szkołach, gdzie pracuje ok.30% ankietowanych katechetów, nie ma uczniów z tymi zaburzeniami, czy też problem jest nie zauważony i nie zdiagnozowany?

D. Najczęstsze trudności dydaktyczno – pedagogiczne w pracy z katechizowanymi o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Najczęstsze trudności w pracy z katechizowanymi	Ilość katechetów spotykających się z tymi trudnościami
ocenie uczniów	175
zachowanie uczniów	161
dostosowanie nauczanych treści do możliwości psychofiz. uczniów	131
przygotowanie uczniów do przyjęcia sakramentów	105
pomoc dydaktyczne, podręczniki	100
komunikacja z uczniami	74
tworzenie indywidualnego programu edukacyjnego	67
włączanie uczniów w liturgiczne celebracje	61
program nauczania	59
współpraca z rodzicami	59
formy i metody pracy	42
rozkład materiału	16

49% ankietowanych zwraca uwagę na trudności w ocenianiu uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, 44% ankietowanych na trudności związane z zachowaniem tych uczniów na lekcji, a 36% ankietowanych na trudności z dostosowaniem nauczanych treści do możliwości psychofizycznych uczniów. Znaczny procent ankietowanych zwraca również uwagę na potrzebę odpowiednich podręczników i pomocy dydaktycznych do pracy z uczniem niepełnosprawnym oraz problemy związane z przygotowaniem uczniów do przyjęcia sakramentów świętych.

E. Osoby udzielające największego wsparcia katechetom pracującym z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Osoba udzielająca największego wsparcia	Ilość katechetów otrzymujących wsparcie
wychowawca klasy	364
dyrektor szkoły	172
pedagog szkolny	168
inny nauczyciel	162
katecheta	98
doradca metodyczny	58
rodzice	30
ksiądz	8
psycholog	7

99,5% ankietowanych w swojej pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych otrzymuje wsparcie od wychowawcy klasy. Około 50% ankietowanych takie wsparcie otrzymuje od dyrektora szkoły, podobnie od pedagoga szkolnego i podobnie od innych nauczycieli (nie katechetów). Wsparcie ze strony psychologa, księdza czy samych rodziców otrzymuje mniej niż 10% ankietowanych.

F. Stopień zainteresowania katechetów zaproponowaną problematyką z zakresu katechezy specjalnej

Określona problematyka	Liczba katechetów zainteresowanych nią w stopniu najwyższym (6 i 5 stopień zainteresowania)
wspomaganie rozwoju religijno – moralnego uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	209
przygotowanie uczniów specjalnej troski do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej	208
podstawowe cele, zadania, zasady, metody i środki oddziaływania katechetycznego wobec uczniów specjalnej troski	200
terapeutyczno – rewalidacyjny wymiar katechezy specjalnej	146
klinika wybranych zaburzeń neurologicznych, schorzeń psychiatrycznych i upośledzeń umysłowych najczęściej występujących u dzieci i młodzieży	110

Spośród pięciu określonych problemów ankietowani katecheci w najwyższym stopniu zainteresowani są: wspomaganie rozwoju religijno – moralnego uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz przygotowaniem uczniów specjalnej troski do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej.

Określona problematyka	Liczba katechetów zainteresowanych nią w stopniu średnim (stopień 4 i 3 zainteresowania)
terapeutyczno – rewalidacyjny wymiar katechezy specjalnej	105
podstawowe cele, zadania, zasady, metody i środki oddziaływania katechetycznego wobec uczniów specjalnej troski	92
wspomaganie rozwoju religijno – moralnego uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	81
przygotowanie uczniów specjalnej troski do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej	75
klinika wybranych zaburzeń neurologicznych, schorzeń psychiatrycznych i upośledzeń umysłowych najczęściej występujących u dzieci i młodzieży	74

Spośród pięciu określonych problemów ankietowani katecheci w średnim stopniu zainteresowani są: terapeutycznym – rewalidacyjnym wymiarem katechezy specjalnej oraz podstawowymi celami, zadaniami, zasadami, metodami i środkami oddziaływania katechetycznego wobec uczniów specjalnej troski.

Określona problematyka	Liczba katechetów zainteresowanych nią w stopniu najniższym (stopień 2 i 1 zainteresowania)
klinika wybranych zaburzeń neurologicznych, schorzeń psychiatrycznych i upośledzeń umysłowych najczęściej występujących u dzieci i młodzieży	64
przygotowanie uczniów specjalnej troski do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej	33
terapeutyczno – rewalidacyjny wymiar katechezy specjalnej	31
podstawowe cele, zadania, zasady, metody i środki oddziaływania katechetycznego wobec uczniów specjalnej troski	22
wspomaganie rozwoju religijno – moralnego uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	19

Spośród pięciu określonych problemów ankietowani katecheci w najniższym stopniu zainteresowani są: kliniką wybranych zaburzeń neurologicznych, schorzeń psychiatrycznych i upośledzeń umysłowych najczęściej występujących u dzieci i młodzieży.

Pragnę wyrazić serdeczne podziękowanie
Pani mgr Grażynie Krupowicz
za trud związany z obliczeniem danych zawartych w analizowanych ankietach.

Powyższe zestawienia i wnioski wyprowadził
ks. dr Krzysztof Baryga.

Siedlce, 16.08.2008 r.